

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków
indemnizacyjnych za rok 1880.

Wysoki Sejmie!

Ces. król. Rząd przedłożył Wysokiej Izbie zamknięcie rachunków wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. ks. Krakowskiego, a Wysoki Sejm uchwałą swą z 14. Września r. b. przekazał te zamknięcia rachunków do zbadania komisji naszej.

Przedewszystkiem co do formy komisya budżetowa nadmienić musi, że te przedłożenia rządowe nie są właściwie budżetowem zamknięciem rachunków, ale raczej dokładnym wykazem obrotu kasowego funduszków indemnizacyjnych w ciągu roku 1880, i wykazem stanu tychże funduszków w chwili zamknięcia ksiąg rachunkowych z końcem roku budżetowego 1880. Widzimy naprzykład w tem przedłożonem zamknięciu rachunków, a raczej wykazie obrotu kasowego, iż zaliczki z skarbu państwa nieoprocentowane, zwrotne, a w ciągu roku budżetowego 1880 nie tylko powzięte z tegoż skarbu, ale także w tymże samym roku zwrócone skarbowi państwa, wynoszące zaś sumę 935.623 zł., zapisane są w poczet dochodów a następnie odpisane w poczet wydatków, chociaż zaliczki te są tylko pozycją kasową przebiegającą. Dalej komisya zwrócić winna uwagę, iż suma dawana z skarbu państwa funduszom indemnizacyjnym jako uposażenie, złączona jest w zamknięciu rachunków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, z zaliczkami z Skarbu państwa nieoprocentowanemi, lecz zwrotnemi, w jedną pozycję „zaliczek nieoprocentowanych z skarbu państwa;“ że zapas w gotówce pozostały z końcem roku poprzedniego, nie jest wpisany w poczet dochodów rzeczywistych roku następnego. Jednak po uczynieniu tych uwag co do formy przedłożonego zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych, komisya budżetowa nie przedstawia Wys. Sejmowi żadnego do uchwały wniosku z tych uwag wysnutego; albowiem jak w dawniejszych latach, tak i teraz, Wysoki Sejm wstrzyma się zapewne z słusznych powodów od stanowczego załatwienia przedłożonych mu zamknięć rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. K. Krakowskiego, i od dania absolutoryum z rachunków, a przyjmie je tylko do wiadomości z wszelkimi zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

Co do istoty rzeczy, przedłożone przez Rząd zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych przedstawiają pomyślny wynik; albowiem wykazują przewyżkę rzeczywistych dochodów w 1880 r. nad rzeczywiste wydatki w tymże roku, to jest wykazują pozostałość z rachunków owego roku we wszystkich trzech funduszach indemnizacyjnych. Mianowicie:

W funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej preliminowano w budżecie na rok 1880, ogół dochodów na sumę 3,683.491 zł., a według przedłożonego przez Rząd zamknięcia rachunków, wynosił ogół rzeczywistych dochodów 3,905.777 zł. Przeto ogół rzeczywistych dochodów

był większym od przewidzianego w budżecie o 222.286 zł. Ta zwyżka ogółu dochodów rzeczywistych nad preliminowane powstała głównie z powodu, że zasiłek dawany przez kraj funduszom indemnizacyjnym t. j. dodatek indemnizacyjny, chociaż ustanowiony na r. 1880 w wysokości tylko 45 ct. do każdego złotego podatków stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, (w poprzednim zaś roku pobierany był dodatek indemnizacyjny w wysokości 48 ct. do każdego złotego podatków), przyniósł 2,353.528 zł. na rachunek należitości tak bieżącej jak zaległej, gdy na poczet obu tych należitości preliminowano w budżecie tylko 2,165.012 zł., przeto dodatek indemnizacyjny przyniósł rzeczywiście więcej o 188.516 zł. niż oznaczono w budżecie. Przyniósł zaś dodatek indemnizacyjny więcej z powodu: po 1sze, że podatki państwowe dały większą sumę dochodów niż przewidziano przy układaniu budżetu, większy więc także dał dochód dodatek indemnizacyjny wymierzony w stosunku do podatków państwowych; po 2gie z powodu, że dodatek indemnizacyjny pobierany był istotnie w pierwszych kwartałach 1880 r. w wysokości 48 centów, zanim Wysoki Sejm uchwalając dopiero w Lipcu 1880 r. budżet na r. 1880, ustanowił dodatek indemnizacyjny na 1880 r. w wysokości 45 ct., a jakkolwiek już w ostatnim kwartale 1880 r. zwrócono część nadebranego dodatku i ta część zwrócona nie znajduje się już w powyższej sumie dochodu z dodatku, jednak znaczna część nadboru zwracana jest w r. b.

Ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej preliminowano na rok 1880 w sumie 3,683.491 zł.; według zaś przedłożonego przez c. k. Rząd zamknięcia rachunków, ogół wydatków tegoż funduszu indemnizacyjnego w roku 1880 wynosił rzeczywiście 3,713.944 zł.; przeto więcej niż preliminowano o 30.453 zł. Jednak jeżeli ten ogół wydatków rzeczywistych 3,713.944 zł., porównamy z ogółem dochodów rzeczywistych wynoszącym 3,905.777 zł., okazuje się przewyżka dochodów nad wydatki czyli pozostałość z rachunków w sumie 191 833 zł.

Porównyując szczegółowe pozycye wydatków rzeczywistych z uchwalonemi w budżecie, widzimy, że wydano mniej niż uchwalono w budżecie: po 1sze na koszta zarządu o 6.516 zł. z powodu zmniejszenia liczby urzędników przy komisji miejscowej we Lwowie, oraz z powodu zmniejszenia czynności w sprawach indemnizacyjnych. Po 2gie na spłatę wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych wyznaczono w budżecie 1,486 800 zł., a wydano 1,450.050 zł., przeto mniej o 36.750 zł. z powodu, że nie wszystkie wylosowane i płatne obligacye indemnizacyjne w 1880 r. przedstawiono do wypłaty przed końcem tegoż roku. Po 3cie w odsetkach dla uprawnionych wydano rzeczywiście 2,092.877 zł., a wyznaczono w budżecie 2,106.546 zł., przeto wydano mniej o 13 669 zł. (W rządowym zamknięciu rachunków wydrukowano 13.569 zł. przez pomyłkę druku). Natomiast wydano więcej o 73.694 zł. w rubryce „rozmaite wydatki“ niż preliminowano w budżecie, albowiem w tę pozycyę wydatków wpisano zwroty poczynione przez fundusz indemnizacyjny w Galicyi Wschodniej funduszom indemnizacyjnym Galicyi Zachodniej i W. ks. Krakowskiego, zwroty należne z powodu, że w dział dochodów funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej zarachował urząd podatkowy i przelał całe kwoty zapłacone przez zarząd kolei Karola Ludwika i kolei północnej jako dodatek indemnizacyjny do podatku dochodowego i zarobkowego. Główny powód większych dochodów rzeczywistych nad przewidziane budżetem wskazaliśmy już wyżej.

W funduszu indemnizacyjnym *Galicyi Zachodniej* preliminowano w budżecie na rok 1880 ogół dochodów na sumę 2,066.824 zł.; zaś według zamknięcia rachunków przedłożonego przez Rząd, ogół rzeczywistych dochodów w r. 1880 wynosił 2,116.686 zł., przeto dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych o 49.862 zł. Mianowicie dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych pozycyi „dodatek indemnizacyjny do podatków,“ albowiem ten dodatek indemnizacyjny ustanowiony w wysokości 45 ct. do jednego złotego podatków stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, obliczony był w budżecie na 869.347 zł. licząc tak na poczet zaległej należitości z lat dawniejszych, jak na poczet należitości bieżącej za r. 1880, przyniósł zaś rzeczywiście dochodu tytułem zaległośc za lata ubiegłe 164.205 zł., tytułem należitości za rok bieżący 733.415 zł., razem przyniósł 897.620 zł. przeto więcej o 28.273 zł. niż preliminowano, a to z tychże samych

powodów, które wymieniliśmy wskazując przyczynę większego dochodu z dodatku indemnizacyjnego w wschodniej części Galicji. W rubryce dochodów „subwencya skarbu państwa“, a właściwie „uposażenie z skarbu państwa“ preliminowano 1,163.123 zł., wpłynęło zaś 1,187.357 zł. przeto więcej o 24.234 zł., niż preliminowano, a to z powodu, że w owym roku z całej subwencji z skarbu państwa płaconej w ogólnej sumie 2,625.000 zł., przypadało rzeczywiście 1,187.357 zł. dla funduszu indemnizacyjnego Galicji Zachodniej a 1,437.643 zł. dla funduszu indemnizacyjnego Galicji Wschodniej. Natomiast wpłaty od stron obowiązanych oraz odsetki od obligacyj przyniosły mniej o 4.265 zł. niż preliminowano.

Ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicji Zachodniej oznaczono w budżecie na rok 1880 na sumę 2,066.824 zł. zaś według zamknięcia rachunków przedłożonego przez Rząd, wydano rzeczywiście 2,010.161 zł. przeto mniej niż preliminowano o 56.663 zł. Mianowicie: „na zarząd“ preliminowano 15.772 zł., a wydano 12.441 zł. przeto wydano mniej niż preliminowano o 3.331 zł. z powodu zaprowadzonych oszczędności. Na „spłatę wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych“ preliminowano 821.100 zł., wydano zaś 780.822 zł. mniej o 40.278 zł., z powodu, że nie wszystkie wylosowane i płatne obligacje indemnizacyjne wymieniono przed końcem roku 1880. Na „zapłatę odsetek dla uprawnionych“ preliminowano 1,224.252 zł. wydano 1,208.341 zł., mniej o 15.911 zł., ponieważ nie przedstawiono do wypłaty znacznej ilości kuponów, których zapłata przypadała w 1880 r. Natomiast w rubryce „rozmaite wydatki“ wydano więcej niż preliminowano o 2.384 zł. z powodu, że zwrócono większą ilość dodatków indemnizacyjnych niewłaściwie ściągniętych, niż przewidziano w budżecie.

Jeżeli od ogółu rzeczywistych dochodów wynoszących sumę 2,116.686 zł. odejmiemy ogół rzeczywistych wydatków w sumie 2,010.161 zł. okazuje się, że przewyżka dochodów nad wydatki w funduszu indemnizacyjnym Galicji zachodniej czyli pozostałość z rachunków wynosiła 106.525 zł.

Obie pozostałości z rachunków roku 1880. w obu funduszach indemnizacyjnych Galicji Wschodniej i Zachodniej rzyto w mniejszej części na zakupienie obligacji indemnizacyjnych, (mianowicie z pozostałości w gotówce w funduszu indemnizacyjnym Galicji Wschodniej zakupiono obligacje za 62.500 zł. licząc w ich imiennej wartości); większą zaś część pozostałości zostawiono w gotówce przewidując potrzebę zwrotów z powodu nadpłacenia przez strony dodatków indemnizacyjnych, pobieranych w pierwszych kwartałach 1880 r. w wysokości 48 ct. Cały majątek funduszu indemnizacyjnego Galicji wschodniej wynosił z końcem roku budżetowego 1880. 1,076.112 zł. a majątek funduszu indemnizacyjnego Galicji zachodniej wynosił z końcem 1880 r. 637.553 zł. licząc obligacje indemnizacyjne będące własnością tych funduszy według ich imiennej wartości. Zapas kasowy w gotówce z końcem r. 1880. wynosił w funduszu indemn. Galicji wschodniej 193.262 zł. a takżeż zapas z końcem r. 1880. w funduszu indemn. Galicji zachodniej 106.537 zł.

W funduszu indemnizacyjnym *W. ks. krakowskiego*, który, jak wiadomo, nie pobiera z skarbu państwa żadnego zasiłku lub uposażenia, preliminowano w budżecie na r. 1880 ogół dochodów na 189.096 zł., zamknięcie zaś rachunków przedstawia, że ogół dochodów wynosił 222.479 zł. przeto więcej niż preliminowano o 33.383 zł. Doliczywszy zaś do tych dochodów zapas kasowy pozostały z końcem roku poprzedniego 1879. wynoszący 49.729 zł. który winien być bezpośrednio wliczony w dochody, widzimy, że ogół dochodów w 1880. r. wynosił 272.208 zł. przeto więcej niż preliminowano o 83.112 zł. Głównymi powodami tej nadwyżki dochodów rzeczywistych nad preliminowane było: po 1sze, iż zasiłek od kraju to jest dodatek indemnizacyjny ustanowiony w wysokości 30 ct. do każdego złotego podatków państwowych, preliminowany w sumie 172.674 zł. przyniósł istotnie 204.828 zł., przeto więcej niż preliminowano o 32.154 zł. z powodu, że ściągnięto należności dodatku indemn. z lat poprzednich w większej sumie niż budżet przewidywał, a nadto z powodów które wymieniliśmy wskazując przyczynę większego dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu indemn. Galicji wschodniej. Nadto przyczyną nadwyżki ogółu dochodów rzeczywistych

nad preliminarz było, że w dochody preliminowane na r. 1880 nie policzono wcale pozostałości w gotówce z roku poprzedniego 1879. wynoszącej 49.729 zł.

Wydatki fund. indemn. W. ks. krakowskiego preliminowano w budżecie na r. 1880. w tej samej sumie co dochody 189.096 zł.; zaś zamknięcie rachunków wykazuje, iż ogół rzeczywistych wydatków wynosił w 1880 r. 162.120 zł. przeto mniej o 26.976 zł. niż preliminowano, a to głównie z powodu, że na spłatę wylosowanych obligacji indemn. wyznaczono w budżecie, stosownie do planu losowania, 81.900 zł. zaś wypłacono rzeczywiście za wylosowane a płatne obligacje 55.125 zł. mniej o 26.775 zł., ponieważ nie wszyscy właściciele wylosowanych i płatnych obligacji zgłosili się do wypłaty w ciągu 1880. roku.

Porównawszy ogół rzeczywistych dochodów z ogółem rzeczywistych wydatków funduszu indemn. Krakowskiego w r. 1880. okazuje się przewyżka dochodów nad wydatki czyli pozostałość w sumie 110.088 zł. Jednak tej pozostałości w gotówce nie użyto na zakupno obligacji indemn. tegoż funduszu, z powodów po 1sze, iż zarząd drogi żelaznej północnej zażądał w r. 1880. zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych w latach od 1872—1879. i zwrot ten wynoszący 38 279 zł. 87 ct. asygnowano 19. Kwietnia 1881.; powtóre z uwagi, że stronom, które opłaciły dodatek indemnizacyjny za trzy pierwsze kwartały po 37 ct. do złotego podatków państwowych, (gdyż Sejm dopiero w lipcu 1880 roku uchwalając budżet na rok 1880. zniżył dodatek indemnizacyjny w W. ks. krakowskim z 37. na 30 ct.) będzie musiała być nadpłata zwrócona.

Fundusz indemnizacyjny krakowski posiadał z końcem Grudnia 1880. roku własne obligacje indemnizacyjne wartości imiennej 135.387 zł., w książeczkach kasy oszczędności 40 zł. i resztę kasową w gotówce 110.088 zł.; umorzył zaś i zniszczył własnych obligacji do końca Grudnia 1879. za 505.050 zł., w ciągu roku 1880. za 38.440 zł., razem więc do końca Grudnia 1880. r. zniszczył własnych obligacji za 543.490 zł.

Wysoki Sejm nie załatwia stanowczo zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych z powodu, że rachunki te przedkładane są Sejmowi dopiero od roku 1871. poprzednie zaś nie są Sejmowi znane, przeto i obecne rachunki nie mogą być ani należyście zbadane ani stanowczo załatwione. W stanowcze rozpoznanie rachunków indemnizacyjnych nie zapuszcza się Wysoki Sejm także i z tego powodu, że c. k. Skarb państwa formuje z nich do kraju pretensye, których Sejm nigdy nie uznał i uznać nie może. Na tym stanowisku pozostała komisya budżetowa także względem zamknięcia rachunków za rok 1880. i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm utrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. ks. krakowskiego za rok 1880. i przyjmuje je tylko do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

We Lwowie dnia 2. Października 1881.

Przewodniczący
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca
Leon Chrzanowski.